

ס פ ר

צניעות ישראל בהלכתה

(לבית דוד)

בספר הלווה קיבוצתי פסקי גאוני ורונוני ארץ מרור הישן
ומרורנו, שכל אשה תחדר ותתאמץليلך לאשה
הרופאת נשים ולא לאייש כרי להינצל מאיסורי יהוד
ושאר מכשולות המתרחשים יום יום.

גם העתקתי מעיתונים האמת שהרו הרופאים ע"ע בילו
בושת, כי רכם להכשיל הרביט בתועבותיהם ואינו
מעצור להם, ואין רואים בזה שום חסרון, ארבה
מתפארים בזה.

גם העתקתי נוסח קול קורא'ש שונות שנתפרסמו ע"פ
חוצות ופעלו גדלות ונצורות לתקן פירצה זו.

— ברוקלין, יציו • שנת תשמ"ב —
יצא לאור ע"י חברה מזוכי הרביט

הקדמה

(פָּרֹוֹאַרט)

לס' צניעות ישראל כהלהכתה

נושט פון מען עכ"פ אכטונג געבען אויה דעם איסטור יהוד.
דר דזוקער ספר ענטהאלט דעם פסק דין פין אלטען ירושלים'ער
ביב"ד, און אויך יבלח"ט די היינטיקע גאננים וצדיקים, או פרויען וואס זיין
גאייען צו דקטויריש וויזטן מזוען זוכען א פרויען דקטער, אויב מען קען

עס אנטה האלט אויך די שרייפטען און דאַקומוונטען וואָס וווײַזען קלאָר
דיעס טרויריגן אמת אוּן רוב דאַקטוריים זענען לעצט קלאסיקע ברואים וואָס
מאָכען חרוב די יסודות פון אידישקייט. און פאַרווינקען דאס אִידישע
ההיליגטום אַין אַ קוואָל פון גרויזאמקיט אַון צוּברעכען אִידישע שטיבער.

мир זונען דא אויך מלקט די קול קוראָס ווֹאָס זונען צוּשֶׁפְּרִיט געווֹאָרָעָן די פַּאֲרָגָאנְגָּעָן פָּאָר יָאָר, אָוִיפְּצָוָאָכָּן אָוּן אָוִיפְּצָוָרִירִיסְלָעָן דָּאָס יהודית החדרידת אַבְּעָר די גָּאנְצָע וּוּלְט, מָעֵן זָאָל דְּרַשְׁנָעָן אָוּן וּוּאָרָעָן, אָוּן אָוּיךְ מְעוּרָר יֵין אַיְינָעָר דָּעַם צוֹוִיטָעָן אָוִיפְּקָדְעָן די פַּאֲרָשְׁדָעָן מְכְשָׁלוֹת וּוֹאָס פָּאַסְיָרָעָן בַּיִּדְאָקָטוֹרִים וּוֹאָס דְּעַרְבִּיבָּר פַּאֲדָעָרט זִיךְ אָז קַיְינָעָר זָאָל נִישְׁטָלָאוֹעָן זֵין בַּעַל בֵּיתְעַט אַדְעָר טָאָכָטָעָר גִּיןְ צָו אָמָאָן דְּאָקָטָעָר, אָוּן אָוּיבָּסְמָעָן מָנוֹן, נָאָר מִיטָּא גַּעַהְעַרְגָּעָא בַּאֲגָלִיטִוּוֹגְ וּוֹאָס אַיְן עַפְּגִּי שׁוֹעָעָ.

ס פ ר

צניעות ישראל כהלכה

אָרוֹפְ צוּ רַבְנִים

די מכשולות פין פוריין וואס גיעען צי דاكتויריים זונען געוואלדייג גרויס דערפֿאָר דרייקען מיר דא דעם נושא וואס דער בית דין אין ירושלים האט מפרסם געוווען 45 יאָר צוֹרִיק וועגן דעם ענין, ווי אויך דעם פֿסְקָ דין פין די עמודי הוראה הגה"צ מפאפָא שליט"א, און הגה"צ מדעברעциין שליט"א, כדי מען זאל דאס נישט גריינג האלטען, וויל אין דעם אייז אָפְהָעָנִיגָק די קומענדיגע דורות.

- א -

כ"ה

לאפרוש מאיסורה

מטעם הרבניים הנאונים הנד"צ לאָנֶג מקהילות האשכנזים שליט"א

אג טנה תרציב לפֿיך, פעהיק יושלט ח"ה

כאשר רבים מיראי ה' התלנו לפניינו על פרצה כרת הנעשית מבלי ירועם, שנשים דצורךן ברופאים מתחזרות עם הרופא בחדרו ועוברות על איסור دائתיו ליאת הננו ?פרנס בוה דין תורה"ק שאסור לאשה להתיחר בחדר אחד עם איש אָפְלֵו אם הוא רופא ומעין

ברפואה, ובנות ישראל הקשרות יטמו עצמן מאיסור חמוד זהו, ויעשו שאלת טורה צרכם תחול אך להנצל מאיסור יהוד בשעה שהן צריכות לדרכם בעצת הרופא.

ולחשומים יגעט, והיות ישטרנו משלון חוי וירט קין תותיק ומצויתו.

בד"ץ לבּל מכהלות האשכנזים

נאם פנדחים בתנורי זי עפשטטען

נאם שמחה בונס ווערנער

נאם דוד הלו יונדרין

(אי בער זעצונג או יי' אידיש)

אוויויא פיל יראים האבען זיך פארקלאנט פאר אונז אויף א פארך שווועכונג פון אונגער הייליג' חורה. ואם ווערט געטהן ניט וויסענדיג דורך דעם ואם פרוייען וועלכע קורערן זיך כי אין דאקטער זיינען מיט דעם דאקטער אלײַן אין זיין צימער. דאורים זיינען טר מודיע דעם דין החורה או א פרוי טארנט ניט זיין אין זיין צימער מיט א פרעמעדען מאן אפֿלוֹ ווען ער אין א דאלטערן און קויררט איהר דאריבער מה ערעד פֿרְזָעָנָעָן אַשְׁהָ בְּרַעַם רַב וְיַאֲזִיךְ צָבָאַנְיָן וְעַן זֶאָ דָאָרָפְּ נַיְנָן צָוָאַ דָאָסְטָעָה אָמָזָאָ זָאָל נַיְצָוָל וְעַרְעַן פָּוָן דֵיאָ עַבְרָה פָּוָן חָזָה.

- ב -

דא זענען מיר מעתיק די תשובה פון שר החורה עמוד ההוראה כ"ק הגה" ז אדמוני מפאפה שליט"א, וואס איז געדראקט געווארען אין צשל"ז אין זיין נייעם ספר "ויען יוסף" זול"ק:

עד איסור יהוד אצל הרופא הנה מאור נצערתי ע"ז למצוא היתר לנשים ההולכות משום איזה מיחוש אצל רופא כי היתר של בעלה בעיר לא שייך לרופא מירחת, ואף שיכולה לצחוק ובוחוץ ממחנים אנשים מ"מ איסור יהוד אינו דוקא על חשש אונס אלא גם על חשש פיתוי וכו'.

ע"כ נראה להחמיר ליקח אשה אחת, ואם אי אפשר אני אומר להשווול דהבעל יילך עכ"פ עמה וימתין בחדר החיצון דע"ז קצת דומה להיתר של בעלה בעיר, דכשיידען שניהם הרופא והאשה שבבעלה ממוקן בחוץ מסתבר דשייך מירחת אף שאינו דרך ליכנס בלי רשות, ומה שאמרתי דנקון שהוא בעל גם בפנים הינו רק אם אפשר אבל אם אין הרופא מסכים וגם אינו מסכים שתהא אשה אחרת שם, יכולין לסמוק על צדרין הנ"ל כשבולה עכ"פ בחוץ.

ידידך דושה"ט באה"ר
ה"ק יוסף גרינבוולד

בעזיה"

נשאלתי בדיון יהוד לאשה שהולכת לדופא נשים.

השבתי, הנה בספרי באדר משה ח"ג וח"ד הארכתי וביארתי חומר העניין שנשים צעירות עם מיחוש כל דחוא הולclin לרופא נשים שהוא איש, שזה איסור גמור דיודו שהרופאים בזמנינו דובם ככולם בעלי עבירות גדולות עם מאה תאות לבם ובכל מיחוש כל דחוא הם עושים כל מיני מהבולות למלאות תאונות הגוף וע"כ החוב על הנשיםليلך לדופא נשים שהיא אשה. אך עם מיחוש גדור ח"ו במקום לידיה שא"א לילך לדופא נשים שהיא איז הדשות ניתן להן לילך לדופא נשים איש, אבל אהה! והלא לפניו שאללה חמורה איסור יהוד, וביוודה ששותות מבהילות פורחות שהרבה נשים כבד נחפטו להרופאים וביוודה יש רופא נשים אחד בינוינו שהוא גמור וכבד שבר כמה בתים ע"י מעשיו הדעים וגם אלו שעדיין לא נפתחו אבל רעל דיבورو ולשונו החדריף והשנון מהגוף המעשה שבאו הדברים הוא אומן גדור ובעל נסיעין, עדרא לפומי' הטמא, כבד מפעפה בקדב לב נשים שהלכו אצלו והרבה צדות ורגשות עמוקות גדרמו לבעלייהם בפרט ולהורי האיש והאשה בכלל, [VIDOU LI] שם אותו דשע עדום ואפלו שמות ב' רופאים כאלו, דהלא הכל יודעים שעם שאלות אלו דופקים על פתחן שתסתמד מידי יום ובזמן האחרון איש ואשה ביחיד באו אצלם והגידו עניינים מדורפא אחד מלאו ב' רופאים שחסמו שער אחד וכמעט מצד ההלכה hei החוב מוטל להגיד ברכבים אם לא שיש סכנה בדבר ובפרט שהאשה אמרה שאם יבא הדבר לערכאות תאמיר בפירוש שלא אמרה כאלו הדברים ולא תאמיר בפני הרופא שום דבר וכי יודע טumo של דבר hei ירחם על דור יתום הזה] ומיי יודע כמה מלאו רופאים נשים בינוינו שעדיין מעשייהם הרעים אין ידוע לנו והסנה מרחתה על כל הנשים שהולכות אצל דחמןא שוויב לן מהאי צרה. ובודאי החוב ואין שום הידר אחר בדבר אך ורק שהאישילך עמה להרופא נשים ויאמר להרופא שיתן לו רשות ליכנס בחדר שהוא בודק אשתו ואם איננו רוצה ואיננו מסכים שייהי עמה מתחלה הבדיקה אלא עכ"פ יהיו לו רשות להיות בחדר הסמור והפתוח יהיו קצת פתוח, ואם א"א להבעל לילך עמה או אם האשה או אחותה או גיסתה או חברתה חלק עמה ותעשה ככל הדברים הנ"ל, ואם איננו מסכים או חלק לרופא אחד שידענו שיש הדבר רופאים שונים רשות ע"ז ואין אנו במדבר הפקר בעזיה"ת ובלא"ה אין אני יודע שום הידר.

וע"ז בעזיה"ח אלול תשל"ו פה בדוקlein יצ"ו

משה שטערן

אב"ד דעברעциן יצ"ו

איבערגעזעצעט אין יודיש

**די תשובה פון דערבעצינער רב שליט'א
וועגן פרויין גיין צי דاكتוריים**

איך האב שווין גערעדט בארכיכון אין ספר באר משה (ח"ג-ח"ד) וועגן דעם הארכיקיט וואס יונגע פרויין מיט יעדע קלינייקיט גיינן זיין צי א מענער דاكتער, וואס דאס אויז א געוואלדיגע איסור, ווי עס אויז טרייערגיג באוואוסט אויז די היינטיגע דاكتוריים זענען כמעט אלע גרויסע בעלי עברוח און בעלי תאהה דערפֿאָר אויז דער פֿליך אויף די פרויין צי גיין צי א דاكتערין (פרוי דاكتער).

נאר אין אויסנאמ פאל מיט א ערנטשטיין עניין וואס מען קען בשום אופן נישט גיין מיט דעם צי א פרוי דاكتערין, דאמאלט אויז מותר אויך א מענער דاكتער, אבער דער איסור יהוד שטייט אונז נאר אלס און וועגן, נאר מער עס געפינט זיך צוישען אונז א דاكتער א רשות וואס האט שווין ציבראָכען אסאָך אידישע שטייבער, אין איך קען אפֿילו צוויי פֿין דעם סָאָרט בִּים נאמען, לעצענס איז מען אויך געקימען צי מיר אין דערצ'ילט מעשיות וואס די האָר האָבען זיך געשטעלט קאָפור.

עפ"י הלהכה אויז מען כמעט מהובי מפרסם צי זיין די נעמען ווען נישט וואס עס אויז פשוט א סכנה, און ווער וויסט וויפיל אַזעלכע דاكتוריים געפינען זיך צוישען אונז וואס עס אויז נאָכניישט נתגלה געווארען זיעדרע נעמען, און עס שוועבט א רוחניות/דיגע סכנה אויף אלע פרויין וואס גיינן צו זיין.

דערפֿאָר אויז א חוב, און עס אויז נישטאָ קיין שום אנדערען היתר נאר אויך מאן זאָל מיטגין מיט אויך אין זיין מיט אויך בייס דاكتער, אויב נישט להה"פ זאָל ער זיין אין דערבייאָגען שטיב און די טיר זאָל זיין אַביסעל אָפּען, אויב עס אויז נישט מעגליך פֿאָרען מאן מיטציגין דעמאָלט זאָל אויך מיטער אָדער שועטער, שוועגרען מיטגין, אויב ער אויז נאר אלס נישט מסcis, זאָל זיך צויכען א צוויתען דاكتער, וויל אויך וויס אויף זיכער או עס געפינען זיך אַסאָך דاكتוריים וואס געבן ערלויבעניש אויף דעם, אויסער דעם וויס איך נישט קיין שום היתר.

פֿין די אויבנדערמאָנטע פֿסקים נעמען מיר אָן דעם דעת תורה פֿון די גדוליים אין פריערדיגן דור, און גלייכציטיג די גדוליים פֿון היינטיגן דור. אלע פֿסק'ענען, אוֹ דער יהוד ביי דاكتוריים, וואס מינט אָ פרוי וואס אויז אלין מיט אַ דاكتאָר אין שטוב, אויז טילויזין ערגרער ווי סחט יהוד, און דערפֿאָר טאָר קיין שום אידישע טאָכטער, אָן אויסנאמ, פֿון 3 יאָר אלט און וויטער, נישט גיין צו קיין שום מאָן דاكتאָר אָן דער באָגְלִיטָוֹגְפֿון אָ חבר'טע אָדער קָרְבָּה, אָדער אָ פרוי קען גיין מיט אויך מאָן, און נאר דעמאָלט אויז זי ערלויבט צו גיין צום דاكتאָר, נישט קיין רונטערשידי צי דאס אויז אָ ציינְדָקטאָר, אָ בִּינְעֶרְדָּקְטָאָר אָ.ד.ג.

משה שטערן

- ۴ -

יצחק יעקב וויס

ראב"ד לכל מקהילות האשכנזים

פעה"ק ירושלים חובב"א

מח"ס ש"ת מנהת יצחק

בעניין ביקורת נשים אצל רופאים

בס"ד, ירושלים עיה"ק ת"ז, יום ה' שלח תשל"ז לפ"ק.

שאלה

ע"ד אשר נתפסת מאד בזמה"ז הביקורת נשים אצל רופאים בכל חוליו הגוף ומיחוש כל שהוא, ובעווה"ר הביא זאת לכמה תוצאות מבהילותן ונוראות, אשר נסתעף ע"י ייחודם עם הרופאים בדלותם סגורות וכו'. וכיהום זהה עוד ירדנו אחוריית הרופאים ברשותם (חו"ז מיחידי סגולה) עד שאלת תחתית ר"ל, ובזודאי יש לדור גדר ולעמוד בפרץ עד שידינו מגעת בעזה"י וכו'.

חשיבותה

אמנם אף שטרדיותי רבו, מ"מ אmortתי אשיכחה וארכוח לי, לדבר קצר בעיקר ההיתר של בדיקת נשים אצל רופאים אנשים, אשר המנהג להקל בזזה, ונודע כי הדבר תלוי באשלוי רבբוי וכו'.

אמנם כל רואה יראה לעיניהם, דאך שמנഗה הנשים לילך לבדיקה הרופאים במיחושים שלהם יש על מי לסמור, אבל כמה גודל האחריות להנצל מאביזורייהו של ג"ע, דהרי יסודו של ההיתר הנ"ל בניו על מה "שאין הרופא והאשה מכוננים לשם תאהו וכו' רק לצורך רפואי, והרופא באומנתו עובסק" כנ"ל, Dunnud בזמן זהה קלותם וחשודותם של הרבה רופאים, וביתר באלו שעיקר התמחותם בענייני נשים, ולבים גם בהם, דבוזדי יש לחוש שיעשה עמם מישושים יותר מהצורך, ורק לשם חיבתה, ונשים דעתן יכולות יתרצו בזזה, אשר לשיטת הרמב"ם יש בזזה אישור מה"ת, אלא שבמקום סכנה או מיחוש שיבוא לידי סכנה, יש לצרף מה שכחב בתשו' הרՃב"ז בבעל לאשתו נדה, דאך דבג"ע העבריה, אבל לא היכא שלא (בסנהדרין דע"ח) כי"ז דוקא אם החולי בא ע"י העבריה, אבל לא היכא לא לחוש שיבוא לידי סכנה מותר עי"ש, ופשיטה ذכ"ז ברופאים שלא אתחזק בהו איסורא שהביא לתוצאות נוראות ר"ל, אבל במיחוש שאין בו שום חשש

סכנה, בודאי יש לה לילך להתרפא אצל רופא אשה, או אצל רופא המוחזק לירא חטא, או עכ"פ לרופא שאותחזק לאינו חשוד בערויות.

והנה כל הנ"ל רק בוגע למעשה הבדיקה לבד, היכא שאין משומם איסור יהוד גופה, והזהירות שלא להקשר באיסור ייחוד בנדוז דינן דאייסור ייחוד גופה, עוד בנ"ד הוא פשוטו ממשמו למגן וממחסה של א' תיפול בפח דזהמה והטומה, ואף כל ההיתרים ואמת מלכות וכיבוי' הנזכרים בפסקים קשא לסמור עליהם בנדוז דינן, אשר גם באנשים כשרים ונשים צדוקיות תלוי בפלוגתא דרבותא, שבודאי בריקים ופוחזים וחשודים על עריות, ונשים דעתן קלות, כאשר הראה הנסיון, אין בהם כדי סמיכה. ושפיר חז' עניינו כל הפסקים המדוברים בזוה וכור'.

ובזוה ה"י נראת למעשה: היכא דasha מוכרתת לילך לביקורת של רופא איש, אם אפשר שבעליה יילך עמה, ויהי בחדר הסמוך לחדר הביקור ופתח פתוח, בודאי ה"י טוב ונכון. אבל אין זה באפשרות בכ"פ, ובפרט לאושח חדר ות"ח לילך למקום שמתקבצים נשים לטיפול הרופאים, תלך עמה פנימה בחדר הביקור א' מהנשים המבוארין בש"ע (א"ע סי' כ"ב סע' י), ואם אי אפשר תלך עמה פנימה כנ"ל אשה שבבעלה בעיר, ובבעליהם ידעו שהולכות לשם, ויש בזוה עוד מעליותא דאית שהרופא גם עם האשה שמקבלת הביקור, אבל עם השוני אין לבו גס, וכמ"ש בזוה בס' זכרון עקדת יצחק, וגם ל"ש בזוה מה שתכנו דמירתי רק על זמן קצר, דבשוני שלבושה במלבושי ל"ש זאת. ויהי הפתחה פתוחה קצרה אם אפשר ואם לא, עכ"פ לא יהיה נועל. **דבכה"ג אפשר לצרף דהוי** פתח פתוח לכמה פוסקים, וצריך לברך קודם הסדר דשם, אם עכ"פ העובדים רגילים לפעמים לפתח הדלת לשאול איזה שאלה מהרופא, דאו שיר' יותר מירחת. ואם אפשר שהאשה הולכת עמה תה' זקנה בודאי טוב, כנ"ל. עכ"ל.

- ה -

העתקנו כאן דעת תורה של הגה"ץ המפורסם פה מפיק מרוגליות דורש טוב לעמו ב"ק אדמור"ר מקאשו שליט"א, הנדפס מחדש בספר היקר פתח האהל השלם.

איסור ייחוד

ה) ועתה נכל לנחר כס"ע במליחות כלוימה שיט צענודה כתפיים (ומהו מקוםות עזוזות) טענאה צווא"ר גמديין או כשיתר. רלה וילבון סוח' מעין של חיסוי ייחוד הרבה ממש ל' ס' להזכיר מוה כלבך יגולח, וטرس כל שיח נרך לידע ויה' יחו', וכן כל ה' צענין ערויות ואחיזויו כתפקיד מלווה ממס כמו כתף כמנוחה כחריות (:): וכחינו' (מוה קפ"ח). וע' מינ' (מוה ה' טלבוי חותה ה') צענין זה, וטס מגילו קו' כפ"ח לדעת כתפקידים וצמוקס שיט עלייו מות עטך ליטולו ולדוחו למלו, ה' הס כתפקיד הינס מלווה על כתפק שוכ' ה' דוחה עטך שלו כללו וכן מנוחה כתום' נס"ע (ומקס' ג' יג.). נגי ליחי עטך דפלו וונדו ולחו ל"ת דלה ובי' קדש, נגי חלי' עדר וחלי' בן חוריין ומי' חוס' סס צחיריות כתני דכוון לנגי' דיבך ליכל' דגורי' וחלוי פליק' בגמ' קרי לנגי' דיבך ליכל' עטך. ועו' כס' כוסוף הכה"ת וגס צחוס' יטיש' כתוגה' (מ'). מזולר דעתה בלהתווניים). וקפק מינימות (כ' ע"ה) לפרקין נגי' יטוס הלאינה לא"ג וג��ה לבכן כדיוט ליחי עטך דיזוס וליחי ל"ת דגורי'ה, ומחי' פליק' בגמ' קרי לנגי' דיבך ליכל' עטך. ומי' מינ' (נגי' בי' ח' מינ' ה' דיבך' הילך מוה רק בכ' דמל' כתמצע' ז' ל' ה' נלה' כן, ע"כ ח' מינ' ה' דטוס' נחכו בן נגי' למ' דלה' יקי' קדש מטוס' וטס' יט למ' מיוחד' גס לנגי' דיבך' נחכו קרי קדש, ה' בן צמוקס טבלו ה' מיוחד' גס מפורס הילך רק דיבך, ה' חכי' קדש, ה' בן צמוקס טבלו ה' מיוחד' גס למ' מיוחד' גס נמוך מכה למ' טבו, דכתיב גל' רז'ס' ונודמה, סס חמרי' כיוון דבוח' חי' מזוכר מכל' עדלי'ח וכדום' שוכ' גס לנגי' דיבך ליכל' חיסוי, ע"ט. וגדימת' יט לייפ' קרי הכה"ת דטוס' ה' ה' לו לך'ois' במוה' רק עמה' ה' נטה'ה, על בן יט' צה'ו ענד' קה' חי' הינ' מהווית' לטסי' לו שיקיס' פ' ג', מותרת' גס כיה', ה' בן צה'ו ענד' קה' חי' הינ' מהווית' לטסי' לו שיקיס' פ' ג', יקח לו לחיטה, שוכ' נס' כה'ג' למ' דחי' הילך בטש' חת' כל'ית. עכ' פ' נחזר' למ' סכל כתפקידים שנזכרים הילך בכל' גס הילך, וע' סדר' (ח' ג' יט' 208) נחזר' גודל' בענין בטש' הכה"ת טsha'ה למ' טב' כל' כתפקידים ועניינים, ע"ט.

ג) והנה הלו שטענאות כתפיים, קפק לנו מלהוד להזכיר מליסוי ייחוד, וזה כולל צין בטינויים צין בטינויים, וכןון קודס גנטוות, כתפקיד היפיסע'ס סגורה בדלה' לגמרי מפני חט' ופחד של גולדיס' וכדומה, וכו' נטה'ה נטה'ה נטה'ה כרכה' פעומים טס' הצעב'ג, ומקס' שיט לעין דכל'וי קיל' טבלוי קידוזין (פ' ה'). טבלה צער' חי' חוצפן מסוס' ייחוד וכן נפסק (כסי' כ' ג').

ס"ה) הלאה חמש כדר' כ' ג"ש ס' זה לטענת חום' דוקה חולם לטינה רצ"י ול"ז הייסריה הילך עכ"פ, וכג"מ מחייב לרצ"י ול"ז, וכדר' כביחו כלחוניים ודורי רצינו ירוחם נס' ברמא"ה, דחו"ט נועט ייחמי לרצ"ז, ונס' כי יש מחלוקת כלחוניים נעניין פסק הכלב מ"מ צלישור דחו"יתן הילין לחומיה ויחוד של חשת חיים דחו', וכן פניוiot שצצ"ז דחו'ן טכורות בהן הייסר דחו' וויהר נחיר לכתילה לילך להיפום, וצפרען להלפי נס'יס וונערות, אשר עפ"י רוג' גאות לדי לי' ימה, לו' קביעות הוא דורך חרעי.

ג) אמןם הפי' כלחוניים במילין כתעתת בתום' (כמ"כ גאות בקדום) מ"מ גלו' גם זה מודים ולסור ממזרול צצ"ע ס' וכרכ' פוסקים סוגיות כן, ומما נקרה גלו' גם זה מזוהר צצ"ע ס' (סעיף ז') דמי שעסוקו עס' כתניות מקרי גנו' גם זה, ועי' צריעת' ז' לעסוקו עס' כתניות זהה לי' כפרוץ וליה מאני, אף כי יתר של כרבע נשים וליה כיתר של חצתו עמו ועוד יתר חומרות עט"ב ה"כ צנ"ד לרוג' הצעה' ג' עמה כל חיים, ועסוקו טמה' צדרירות פציניה ונפל כיiter של צעלת צער צויר צויר וועוד רלי' בעירוי מד' יט' ובג' צנו' ז' וצר' ז' במלמד שמילין הלהמאות כל יום הילו כתניות (וכן לכיפוך) הוא מקרי גנו' גם זה, כיון צה"י מדי יוס ציוומו, ה"כ צנ"ד שיטנה עמו כל כויס כלו.

ד) והנה צדוע מיטריס (ס"כ) מתי' רלי' דלה' מאני צעלת צער החרקיוני, מכיה דס"ל לר"ה ומתקה ה'ת כסועה עפ"י עלמי', וכזהו רלה' בסנטורה, ה"כ כי' צעלת צער, ע"צ. וגלהמת צו' יט' לפקס' דמסח'ל' צעלת צה"ה נס' צעלת צער, צו' יט' גס צער הפהר צה"פן צטי' לה' ידע' צעלת צער וכזהו רלה' ממוקס' סתר וכדומה, האמנס יט' לאכיה רלי' מל' הגמ' (ברכות ל'ה): הילך ווסתהר צפ'י הילקה' צעלן, כי' סכו' צפ'י וו'עפ'כ' קוו' סתריך, וגלהמת צפ'י' הקא'ה ה'ס סי' תר'לך' לנשותן מנה' ידע' טובי' מי' שיטבור על ה' יחו', וגס יט' לדקיק' (ע' חנוכת כתוב' פ' נטה' מאכ'ר' בעט'ל ז'ל') נמה' לה' לומר' שסתהר צפ'י הילקה' צעלת כל' די' שטה'מ' "שסתהר'" חמש' י' וחד'ו' מתורת' צחורתה, שסתהר עס' חיט' חד' הש' לה' יוד' צעלת צער ליכ' ה' יחו', וכחיש' כה' לה' יוד' סקיניה' לה' ה"כ לין ה' יס' מתייחד עמה.

ה) עוד יט' נבדות מנה' צה"ה של צעלת צער צנ"ד, דיז'וט כי' ז' טעמי' יט' על צעלת צער, ה') כמ"ס רצ'י ז'ל' דמחפה'ת הול' יכל' צעלת פת hollows, ז') דחו'מת צעלת עלי' צעלס, כיון צוועת סכו' קיון' לה' ממנו' וחתה'ר עמו' צפ'י הילקה' צעלת' וצעלת' צער' ליכ' ה' יחו', וכחיש' כה' לה' יוד' סקיניה' לה' ה"כ קכ'ו' (כלל קכ'ו') דכו'ן וצעטס' סמל' יכל' צעלת' פת hollows, ה'ל' צעל' יוד' עפ'

לבעלה צליחת מקוס כיו' ה'צחו, שלינה צניחה, זו לו מכני כיiter של צעלה בעיר ע"כ, וכשה בטעס נס צנ"ד חצר בעה ע"י בטעלעפלן יודעת מקוס בטלת צהס כו' כריהוק מקוס, ממkos טסיה עוזלה, ובכל עת כריריה צירא לזרע ע"י בטעלעפלן ולע' יכול לגוז פתחות צכס'ג' כמושן, זו ממייל' ג'כ' לו שיר כיiter של צעלה גער וצד' חכם'ה. ובנה יט' צז' מהליך כהיריה צירא חי' דחויה טעס כטיקת, ומוי יכול להכרייש צז' חצר כו' חי' דחויה טעס כטיקת, וזה צב' ר'ז'ב' דכשגעלה טרו' דמליכתו לו' מכני צעלה גער, וגס מגיל' זס דכשאי' נמיהת זמקוס סנטן צעלה רשות לאתייה, זו גרע' מפי ולע' מתחדחת ע"כ, והס כי זס מניאו סכגלו' עוז חזון הייס ז'ל דעתו לכהן בעס קאנ' צצעלה היימת צעלה גער' מ'ם מ'ר' הלחוניס לו' גרא'ב' לcker, וקאנ' לאקל צה'י דחויה טעט' כל' יהוד' חפס' חפס', וכן כפניות כו'ן מות' וכו' יהוד' דהו', ודפרט כי שהז'ה'ה סיקל' זמקירות קרנו', חכל' זקניות ותחדירות זכר' סכלל' חלפ'ים וחלפ'ים נפשות פשיט' שלון' זוס' ס'ז' לאקל' על סמך' כל' צעלה גער, זמקוס טס'ו' מהליך עוז'ין צין' קרא'ז'וניס' כל'ס מות' לכתיה, וטפי' לאמתירין' לאתחילה כו' דוקה' צביכול' גוז' פתחות, ולה'יך נגע' כל' הקולות' זיח' דרג' שנגע' לנכיס' ממס' חלפי' נפשות'.

1) עוד צנ"ד שרוע' הפייס'ם כמה' זמלגהעטנען (נו' ילהק) ודיית' צנ"י' רוגה' ורודה' כו' זברוקלאן, מי' גינ' זכו' עיר' חחת' כל' באנ' הייסט' ריווער מפאז'יק ולע'נו' גיטען' סמא' צני' טירוח' ולע'ן' ער'ז'ע' עיר'ז'ון (כ'ז' ע"ז'), ועי' חוס' גיטען' (ו' ע"ה) יט' לאה'ריך' ולח'מ'ת, ה'כ' צנ"ד לו' נחאנ' כניר' חחת' לאחאנ' צעלה' גער'.

2) עד עתה דכינוי צה'ופן סגו', המנס' צה'מת' הפי' הא' לו' סגנו' צמנטול' ריך' געול' סהס', כל' צז' ג'כ' מהליך כהירוניס' כל'ס ז'כ' מקרי' פטה' פטה' ע'י פה'ס' (ס'ק' ח') ד' היגלו'ן צית' מל'יר' ז'ל' סצ'ה' רע'ק'ה' ז'ל', ס'כ' לד' מאני' וכוי' חי' יהוד' וחב'ל' נז'ו'ה'ים כל'ו' חוס'רין' וככל'ו' מה'רין' מ'ם כבר' כתגנו' זמקוס' מהליך' רז'ו'ה'ו' הלחורו'ז' ז'ל', צה'י' דחויה טעט' מי' אילע' לאיתר' דרג' קזוע' ותדר' ונוונג' לדר'ז', וכ'ס' וקו'ה' זבל'נו' גס' זב' כל' ה'חמא'ה מחהמי' הפי' צפוח' ממס' וכ'ס' זס'ה'ס געול' ולע' פטה' ממס', ולכ' הרה'ז'ה' ז'ל' צ' דה'ין' לאקל' צז' וכטיקת' כה'חל'ק'ת' מה'וקק' ולע' כה'חול'ק'ס טעו' צז' ע"ט' וכגד' נחאנ' דגנ'ז' מקרי' גנו' נס' צז' ה'כ' הין' מקוס' לאקל'.

ה) עוד מה' זט' לאס'ז'ז' צפ'ז'ז' ד'ה'ג' כפ'ר'ז' כ' הלחס' סתרי' דל' מכני' כיiter' זבעלה גער', וטפי' כה'ול'ק'יס' על' לה'ס' מ'ם מ'ם צנ"ד ס'ה'ד'ל'ט' נעול' עכ'ס' יט' לו'מר' דכו'ע' יוו'ו' נ'ל'ח'ס' ס'ה'ר', וגס' צה'ר' ב'ית'ר'יס' ש'ז' לד'ז', צפ'ז'ז' לו' מכני', ובנה' בר'ג'ה' בר'ג'ה' נ'ז'ז' ש'ז'ז'ז' א'ל' קלי' כדר'ת' ומ'ה'ל'ז'

ש"ק, פירושים ממאז, ושם כל הכתיריות שנזכרו לנו מכנו, וגטו"ר כי שולט כפרק ופרק נמלחו ולרייך לחכרי יותה, ולן כימיס רלהזוניס ימיינו הלא, כי יರחם.

ט) והנה דוריינו עד כה נחלקה לדרה, חולם צהמת חי"ה לשם עוגדות כמה נשים הכל מגולר דגעסקו שם הנשים חי' חי"ג' חלשים וכמה נשים לנו מכני, ובענער יוסף מסיק להחמי, ולן מגעיה נ"ג נשים לדכו"ע יס' ייחוד חי"ה צל"ה ענסקו שם הנשים המן נ"ג' נשים דלרכיש' מכני מ"מ כיוון שעסקו שם הנשים הכל לנו מכני, וגפרטם לשם כענער"ג פרוץ לנו מכני חי"ה נכרתת חלשים נכס פולות, וכוצר כחצנו נכרתת וכברת מקומות כענער"ג פרוץ יס' ולן סומרי תורכה.

י) והנה גננות פנוות כטעדות, הכל כוון בגינו לפיקון ושם יהוד דחויריה, כמגולר צחחיםוים, חי"כ מד' חי' עוד יס מקום להחמי יותר כי לנו סייר צנלא בצעיר. ואפי' מקום צלבנה יס למוחה ביטה, הכל כי כרמץ' יס זיל דליהסוי יהוד כוון בגדול שלן לפוץ צבירות, וכענער' צ'ז' צ'ז' שצדורי פרוץ צטו"כ, ולרייך לנדר גדר.

יל) ודרך חנוך יס לטורר כי לרייך לאזכיר הנשים וכטעדות צדקה כלל על חי' יהוד ולן לגאנז קולות צזה, כי כהמון לנו יודעים מהחומר הלייסו, ולרייך לאודיעט שלן להניהם פוטל הוא סיסו (ספיעלסמן) נצית, צסיותה נדרה, מלבד חי' דהו' של יהוד יס כמח קלקוליות ל"ע, וכן שלן נסועת נדרה צקל"ר טערוים וכדומה, וגפרט בלילם יס חי' יהוד ממאז, וכן צעלעוטענע"ר (לייפ"ע) כחתיו לפני נכרתת צוים להחמי, היס כי נחלה צזה ידיינו בגלוים צליינ"ל, מ"מ נרייך להחמי, וגס יס חצצ'ן מנטזווים ל"ע. וגם היל רופלים יס חי' יהוד, וכל בעטומים נתקל חזהם קרוה ולאין צכס ממאז, ואילך' מ' נטה צזה צחצזים כעת ריך לוייכה לאזמר שתלן היס אפער לרווחה שבירת הפסה הוי צענלא ירך טמה צפינס (וועצטת כדרה עכ"פ נכען מל' צפוזו) (וולילעט"ע זיל"ל), הוי חי' מהחמת נשים המזולחות צהכ"ע (סי' כ"ג סעי' י"ה) סמותר לאתייחד טמכן הוי עכ"פ חלך עוד הפסה חחרית עמה.

המשך פון סימן ג'
„איסור יהוד“

(היות דער סימן או זיינער געמיישט מיט „הלהה ופלטול“ אונ סאיין
**שוער אלעס פונקטליך איבערצעזעטען, וועגן רעם וועלן מיר נאר
 ארקטברגען רי הלכות אין קורען)**

- א) פאר אלעס דארף מען וויסען אונ דער איסור פון „יהוד“ אונ אוזי אויך אלעס וואס געהערט צום איסור פון עריות מיט קורבה און אלעס וואס געהער דער צו, דארף א פרוי אינצוהאלטען פונקט אונ איזו ווי א מאן אוזי ווי עס שטייט אරוס אין די גمرا (כירותות י': ובחינוך).
- ב) יהוד פון א פרוי אונ פון גראפעערע מידלעך אייז „איסור מן התורה“.
- ג) דער איסור גייט אהן אפילו מיט איינעם וואס זי אייז נישט היימיש מיט אייהם אונ זי זיצט נישט אין איינעם מיט אייהם א גאנצען טאג, אונ דאס העלפט נישט אפילו דאס או איהר מאן איין שטאַט, וועגן פארשידענע טעמיים וואס וועגן די טעמיים אייז היינט כמעט נישט מגליק קיין שם פאל וואס עס זאל נישט זיין דערביי קיין „חשש איסור“. .
- ד) אויב דער מאן אייז היימיש מיט איהר אייז דער איסור פיהל גראפעער. היימיש מיט איהר הייסט דער וואס זיין באשעפעטיגונג אייז מיט פרויען, אונ איז פאל העלפט נישט אפילו אויב עס זענען דאס דארט מערערע פרויען, אונ אויך העלפט נישט אפילו זיין איינגענע פרוי אייז אויך דארט. מיר געפינען אין די „פוסקים“ דאס אפילו א „מלמד“ פון קינדרהאָט „די להכה“ ביהם „איסור“ פון „יהוד“ אוזי ווי דער וואס אייז היימיש מיט די פרויען, ויבאלד די מאמעס ברעגען די קינדרה איז חדר אריין טאג טעליך, מAMILא קומט אונ בי די ארבעטעס פלאַצעער וואס זי זיצט דאס צוואמען מיטין בעל הבית א גאנצען טאג, האבען זיין אודראי די „הלהה“ אונ דער „איסור יהוד“ איז בי זיין פיהל הארכבער.
- ה) בי גראפעער מידלעך איז נאר ערגען וויל זיין האבען דאס נאר נישט קיין מענער, אונ ווי עס שטייט שוין אויבען גיט בי זיין אהן דער „איסור יהוד מן התורה“ פונקט ווי בי פרויען.
- ו) אפילו אויב די טהיר אייז נישט פארשלאָסען מיט א שלאָס נאר פשות צו געמאָכט, הייסט דאס אויך „יהוד“ אפילו ווען יענער מאן אייז נישט היימיש מיט איהר.
- ז) אויב יענער מאן אייז לא היימיש מיט איהר (אויז ווי עס שטייט שוין אויבען אין אוות ד') טאר מען נישט אפילו אויב די טהיר אייז אינגעאנצען אָפֿעָן, מAMILא בי די ארבעטעס פלאַצעער וואס דער בעה"ב אייז היימיש מיט איהר (אויז ווי ס'שטייט שוין אויבען) העלפט נישט אפילו ווען די טהיר אייז אינגעאנצען אָפֿעָן (אפילו ווען דארט ארבעטען מערערע פרויען, אונ אפילו ווען זיין איינגען וויב אויך אויך דארט, ווי ס'שטייט שוין אויבען).
- ח) טאמער אייז יענער מאן אונ אויסווארף, העלפט אויך נישט אסאָר

андערע היהרים וועלכע הלווען אלגעמיין יא, און לידער אסאך פרויינץ ארבעטען אויף פלע策ר ווי די בעלי בתים זונען ליזיגע, „מלחלי שבת“, ממש אויסווארפערן, וואס דארטערן עקייסטרט נישט קיין שום הדither, און בעוה"ר איז לידער די גאנצע וועלט הפקר, און מען געט נישט גענוג אקטונג, אויף די פרויינץ און טעכטער איבער זיעדר אויפפירונג אין די פרעםד, השם ירחם.

יעצט ווי אזי קענען מיר „מיקל“ זיין צו ארבעטען אויף אזעלכע פלע策ר, פאר טויזענטער און טויזענטער „נפשות“ אויף א שטענדיגען פאראם, וואס איז ממש אוממעגlick מען זאל נישט נכשל ווערן איז דעם הארכבייט איסור פון יחוד שטענדיג אדער וויניגטנס ציטווויליג, (שיין אפגעראדעט פון די פלע策ר וואס די טיהר איז גענץlich פארשפארט וועגן מורה פון פרעםד גוים גונגסטערס, און אסאך מאל בליבט זי גאנץ אלליין מיטען בעה"ב, און דאס איז לידער ביי אסאך אפיסעס און ארבעטיס פלע策ר).

ט) א菲尔ו בי א פלאץ וואס מען זאל שווין יא געקענט טרעפען א היהר, וויסען מיר דאך וואס דער רמב"ס זל שריבט, אzo דער איסור פון „יהוד“ איז דער גורייסער צרים מען זאל נישט צו קומען צו די הארבע עכירות פון „עריות“, און נאך כל שכן אוזדי היינטגע ציטען וואס דאס זור איז לידער הפקר/דיג בעה"ה, דאך מען עס שטארכער אינזויימען.

י) אין איינועגס דארפערן מיר אויפמערקואם מאכען איז מען דאך וויארענען די פרויינץ און די מיידעלען, און אלגעמיין אויף די הארכבייט פון איסור „יהוד“ און נישט ארויסצחוכען „היתרים“ און גראינגער מאכען דעם איסור, וויל דער אלגעמיינער וועלט וויסט נישט די הארכבייט דערפָּן, און מען דאך צו וויסען טוון איז מען זאל נישט ארין לאזען קיין שום ארכיביטער אדער א סעלסמאן אד"ג איז הויז אריין ווען זי איז אלליין אין טוב, וויל איסער די עכירה פון „יהוד“ קומען פון דעם אroiיס נאך אסאך אנדערע הארבע שטורייכלונגען, פארברעכקס (ל"ע), און אזי אויך איז זאל נישט פאערען אלליין מיט א קאָר טערויס אד"ג, און בפרט בגיןאָט וואס דעםאלט גיט אהן דערביי ממש דער איסור „יהוד“, און אזי אויך איז א עלעוועטער (לייפט) וואו אויסער דעם חSSH פון „יהוד“ איז דאָ דערביי אסאך שטורייכלונגען (ל"ע), אויך בי די דאָקטוריים איז דאָ דער איסור פון „יהוד“, און אלע טעמיין אויף „מיקל“ צו זיין זונען נישט אויסגעהאלטען, נישט דאָ איז דאס פלאץ מאריך צו זיין אין דעם, נאך אוופיל דאָך מען וויסען, איז אויב מעגלייך זאל מען נעמען א דאָקטערין א פרוי, און ווען עס איז נישט מעגלייך זאל דער מאן אריין גיין מיט איהר אינעוווייניג ביים דאָקטער (און בשעה הדחק איז גענוג אויב דער מאן ווארט איז וארט-זאל, אויב דער דאָקטער וויסט דערפָּן). אויב נישט זאל מיטגיין און ארייניגין מיט איהר וויניגטנס איניע פון די פינעך קרובות וואס שטיטיט איז שׂוּע (אהע"ז סי' כ"ב), און ווען דאס איז אויך נישט מעגלייך, עכ"פ זאל מיטגיין נאך א פרוי.

מודעה ח

א וואָרנוֹג צוּ אִידְישׁעַ פֿרְויִיעַ

דאָס חרדישע אִידענָטָס אַין גַּרְיעַטָּעֶר נֵו יָאָרָק, אַיְזָ שְׂטָאָרָק אָוּפְּגָעָ-
טְּרִיסְעָלֶט גַּעֲוָאָרָעָן פֿון אָנוּנָאָרָה מְדֻחָה וּוּגָעָן דִּי אַרְבָּקִיט פֿון לְאָזָעָן גַּיְין
פֿרְויִיעַ אַלְיַין צוּ דָּקְטוּירִים אַן בְּאָגְלִיטָעֶר. לְיוֹתָן פְּסָק דִּין פֿון דִּי גָּאוֹנִי יְרוּשָׁלָם
עִיה"ק אָונָ גָּאוֹנִי חֹוֹלֶל, אַיְזָ אָלָע בְּתֵי מְדֻשִּׁים, קְלִיּוֹעַן אָונָ שְׂטִיבָלָעָן, הָאָט
גַּעֲהָרְשָׁת אַ גַּעֲוָאָלְדִיגָּעָר טְוּמָעָל פֿון דִּי אָוּפְּגָבְּרוּזִיטָעֶר גַּעֲמִיטָעֶר פֿון אַיְזָן,
וּוֹאָס הָאָבָעָן גַּעֲטָעָה'ת הַיְתָחָךְ? מְעַן הָאָט בִּיזְוַן הַיְמִינִיגָּן טָאגּ גָּאָרְנִישָׁת מְעוֹרָר
גַּעֲוָעָן דָּעַם כָּל דִּי אַרְבָּקִיט פֿון דָּעַם. אַיְזָ יְעָרָעָן פְּאָל הָאָט דָּאָס דָּעַר גָּאנְצָעָר
אִידְעָנָטָס פֿון נֵו יָאָרָק גָּאָר עַרְנְסָט אָוּפְּגָעָנוּמָעָן אַרְיִינְטָרָאַכְּטָעָנְדִיגּ שְׂטָאָרָק אַיְזָן
דָּעַם, אַזָּן בְּפֶרֶט נָאָךְ דָּעַם וּזְיִי הָאָבָעָן וּזְיִקְּ דָּעַרְוָאָסָט פֿון פָּאָרְשִׁידְעָנָעֶשֶׁן שְׂיִידְעָרֶ-
לִיכְעָפָר פָּאָסִירְנוֹגָעָן וּוֹאָס זְעָנָעָן זִיךְ פָּאָרְלָאָפָעָן דָּוָרָק אָזְעָלְכָעָ וּוּזִיתְעָן, אַזָּן עַס
זְעָנָעָן אַנְגָּעָנוֹמָעָן גַּעֲוָאָרָעָן פָּעָסְטָעָ בְּאַשְׁלָוֹסָעָן בִּיְיַאלָעָ ערְלִיכְעָ אַיְדָעָן אוּרָפָ-
לְהָבָא נִשְׁתָּחָצָוּ דָּעָרָלָאָעָן מְעָרָא פְּרוּיָ אָדָעָר מִיְּדָעָל הַעֲכָר 3 יָאָר בָּאוּכָעָן אַ-
דָּקְטוּרָאָרָן אַדְּנָטִיסְטָ, אַ.ד.ג. אַן אַ בָּאָגְלִיטְיָוָגּ פֿון דָּעַם מָאָן, עַלְטָעָרָעָן, אָדָעָר
קְרוּבִּים וּוֹאָס וּוּרָעָן דָּעַרְמָאָנָט אַיְזָ שְׂוִיעָ (אַה"ע ס"כ"ב).

גְּלִיכְצִיטִיגּ מְזוּעָן מִיר הָאָבָעָן אָזְמִירְהָאָבָעָן עַרְהָאָלְטָעָן טְעַלְעָפָאָנִישָׁע
רוֹפָעָן פֿון רְבָנִים אַיְזָ בע"ב, פֿון נָאָעָנָט אַיְזָ פֿון וּוּיָיט וּוֹאָס הָאָבָעָן בְּאַשְׁטָעַטִּיגּ
די אָלָע אַוְיְבָעַנְדָעָרָמָאָנָטָעָ וְאָכָעָן, אַזָּן נָאָךְ צְוָעָגָאָסָן בְּוּמָעָל אָוּפָן פְּיִיעָר מִיטָּ-
טְּלִילְעָנְדִיגּ שְׁרָעְקְלִיכְעָ פָּאָסִירְנוֹגָעָן וּוֹאָס זְעָנָעָן זִיךְ פָּאָרְלָאָפָעָן בְּעַתְמָאָזָן
גַּעֲגָנָעָן צוּ דָּקְטוּרִים. די הָאָרָ שְׁטָעָלָעָן זִיךְ קָאָפּוּרִיר, בְּלוּוֹן הַעֲרָעָנְדִיגּ, וּוֹאָס
דָּקְטוּרִים אַיְזָ מְצָהָה מִן הַמוֹבָחָר לְכַתְּחִילָה צוּ גַּיְינָ אַוִּישְׁלִיסְלָעָךְ נָאָר צוּ פֿרְויִיעַ
דָּקְטוּרִים.

מִיּוֹן הַיְלָחָד פֿון רְבָנִים אַיְזָ פָּאָרְגָּעָרִיט גַּעֲוָאָרָעָן אַ פְּולָעָ לִיסְטָ פֿון אַסָּאָר
דָּעַרְפָּרָעָן דָּקְטוּרִיןָס, וּוֹאָס טְוָהָעָן פָּוּנְקְצִיאָנְרִירָעָן אַזָּן פָּרָאַקְטָעָצִירָעָן אַיְזָ
פְּילָעָ שְׁפִּיטְעָלָעָרָ וּוֹאָס וּוּרָעָן גַּעֲנוֹצָץ דָּוָרָק הַיְמִישָׁע אַיְדָעָן. פָּאָרָאַינְטָרָעָסְרִיטָעָ
זָאָלָעָן זִיךְ וּוּנְדָעָן טְעַלְעָפָאָנִישָׁ: הַרְבָּתָאָלָעָר *

(212) 533-8478

* אַ דָּאָנָק פָּאָר אָנוּנָאָר חַשְׁבוֹן מִיטָּ-אַרְבָּעָטָעָר, דָּעַר יוֹנְגָעָר רְבָה המְפּוֹרָסָם הַרְבָּתָאָלָעָר
שְׁלִיטָאָ, וּוֹאָס לִיְיָגָט אַרְיִינָן פִּיהָל עַנְגָּרִישָׁע כְּחַדְוָת מִיטָּמִיהָ צְוָהִיבָּעָן דָּעַם סְטָאַנְדָּרָטָ פֿון
קְדוּשָׁת יְהָוָה מִיטָּמִיסָה נְפָשָׁת אַן אַ גְּרָעָנִיךְ נָאָר לְכֹחֶת אַתְּ הַרְכִּים וְלַהֲרִחִיב גְּבוּלָה הַקְּרוֹשָׁה.
יְהָרָ עָרָ וְאָלָעָן דִּי פִּירָהָ פֿין זִיְן הַיְּלִיגָּעָ וּוּרָקָ, אַזָּן וּכָה זִיְן מְזָהָה הַרְכִּים צוּ זִיְן לְאָנְגָּעָ.
יְהָרָעָן מִיטָּמִיסָה נְפָשָׁת אַן נְחָתָ אָמָן.

צניעות ישראל כהלכה

אויף דער רעקבּ מענדאציע פון רבענים האט זיך געגנידעת א ספֿעציילער
 ,,וועד'' מיטן נאמען,, וועד לקודשtn בנות ישראל'' וואס זאל זיין טעטיג אוייף דעם
 געבּיט פון אפּצ'וראטעווען און אויסצ'היטען אידישע טעכטער זאלען ח''ו נישט
 קומען צו קיין שטרויכלונגען, ווי אויך צו קיין שם זאך וואס טוט דערנידען
 דאס הייליקיט פון אידישע טעכטער.

אין דעם זכות וואס מען טוט וויפּהַל מען איז ביכולת קעגען מיר האפעּן אויף
 וויטעדיגע סייעתא דשמייא וואס פֿאָרְלָאנְגְּט זיך איז אָגְרִיסָעָס מאָס, בפרט איז
 די עניינִים.

השׂי''ת וועט העלפּען מיר זאלען קעגען וויטער ציען די גאָלעגען ירושה
 קייט וואס ציהט זיך פון די הייליגע אמהות, זאל זיך ציהען וויטער.
 און איז דעם זכות פון ערליך אידישע צניעות/דייגע טעכטער האפעּן מיר
 אויסגעלייזט צו ווערען בקרוב פון דעם ביטערען גלוֹת פונקט ווי אָמָּל פון
 מצרים.

בקרוב וועט איי''ה דערשיינען אָספֿעַץְיַיְלָעָר קוֹנְטֶרֶס,, קודשtn בנות
 ישראל'' וואו עס וווערט אויספֿירְלִיך אָרוּמְגָעָרְעָדֶט דער גאנצְעָר ענין פון די
 סכּוֹנוֹת פֿאָר אִידְיָשׁ פֿרְיוּן אָן מֵידְלָעָך וואס גִּיעָן אַלְיָן צו דָּקְטוּרִים. אָן
 דעם קוֹנְטֶרֶס ווערען אָרוּסְגַּעֲבָרָאָכֶט אַלְעָ אַינְצְעַלְהִיְיטָעָן פון דער דָּזְיָגָע.

אי נאמען פון די רבענים חברִי,, וועד לקודשtn בנות ישראל'' בעטען מיר
 דעם חשובען עולם צו קאָפְּעַרְיָרָען און העלפּען אָין אָנוּנָר פֿאָרְצְוַיְגִּיגְטָעָר
 אָרְבָּעָט. העלפּען צוּשְׁטָעַלְעָן פֿאָרְשְׁיָדְעָן אַינְפֿאָרְמָאָצְיָעָס וואס קען אָנוּ
 ברענגען נוצען, אויך ווער עס איז פֿעָאִיג צַעְדוֹהַעַלְפּעָן דעם,, וועד'' מְפַרְסָם זיין
 די האָרְבָּקִיִּיט פון דעם עניין, אָדָעָר אָנְדָעָר עַלְיָיכָע אָקְטְיוּוֹטְעָטָעָן, זאל זיך
 מעלהן נָאָר שְׁרִיפְטִילִיך צו דעם אָדרָעָס:

VAAD L'KDISHAS BNOS ISRAEL

א וואָרנוֹג צו אִידִישׁ פֿרוּיעַן

מייט אַ צוּבְּרָאַכְּעַן גַּעֲמִיט אָוֹן שְׁוּעָר הַאוֹיֵץ זְעַנְעַן מִיר גַּעֲצֻוֹאָונְגַעַן נַאֲך אַ מַאְל צוּ שְׁרִיבְּעַן אַיבְּעַר דִּי פֿרְשָׁה פַּין דְּקָטוּרִים חַאְטָשׁ עַס אַיּוֹ נַאֲך נִישְׁתָּפְּרָאַיְבְּעַר אַ יְאָר וּוֹאָס דִּי וּוּעְלָט אַיּוֹ אַוְיְפְּגַעְטְּרִיסְעַלְט גַּעֲוָאַרְעַן נַאֲך דָּעַם וּוֹי מִיר הַאַבְּעַן אַ בִּיסְעַל אַוְיְפְּגַעְטְּלֶעְרַט דָּעַם גַּרְוִיסְעַן מַכְשָׁול וּוֹאָס גַּיְיט פֿאַר וּוֹעַן פֿרוּיעַן בָּאַזְוּכַעַן דְּקָטוּרִים, פַּון דַּעֲסְטוּעְגַעַן דָּאָךְ מַזְוָעַן מִיר נַאֲך אַמַּאְל אַפְּעַלְיְרַעַן אָוֹן דָּעַר עַפְּעַנְדְּלִיכְקִיְט צוּ אַלְעָ אִידִישׁ טַאַטְעַס אָוֹן מַאְמָעַס וּוֹאָס שְׁטַרְעַבְּעַן צָוּם אַמְתָּדְגַעַן רַיְנָעַם צִיהָלְלַ פַּון אַנְפְּרַעַן אַ עַכְתָּ בְּשְׁרִיעַ אִידִישׁ שְׂטִיבַ, אַזְנַ אַהֲפַעַן מִיטַּהַשְ׀ׁיַּחַת הַילְּפַ צוּ זְעַחַן עַרְלִיכְבַּע אִידִישׁ דָּרוֹרוֹת מִיטַּ אַסְאָך נַחַת דְּקָרוֹשָׁה.

לְאַזְוַת נִשְׁתָּפְּרָאַיְבְּעַר דָּעַם עַיְקָרְוַי אָוֹן לְמַעַן הַשֵּׁם וְתוֹרַתְוַהַקְּ טָוט אַיבְּעַר אַיְיָעַר מַעְגְּלִיכְקִיְט אוֹ אַיְיָעַר הַוַּיְזַר גַּעֲזָוַנְט זָאָל וּוּרְעַן אַוְנְטָעְרוֹזְיכְט אַוְיְסְלִיסְלִיךְ נַאֲך דָּאָרָך אַ דְּקָטוּרִין (פֿרוּי דְּקָטוּרַ) אָוֹן אַוְיָב נִשְׁתָּפְּרָאַיְבְּעַר דָּאָרָף מַעַן גַּעֲוָאַרְעַנְט זַיְינַ עַס זָאָל חַיְיַו נִשְׁתָּפְּרָאַיְבְּעַר זַיְינַ קִיְיַן יְחוֹדָר.

דָּא אַיּוֹ נִשְׁתָּפְּרָאַיְבְּעַר דָּעַר רִיכְטִיגְעַר פָּלָאָץ אַרְאָפַ צוּ שְׁרִיבְּעַן אַוְיְסְפִּירְלַעַר וּוֹאָס מִיר הַאַבְּעַן זַיְר פֿרִיש אַנְגָּהָעַרְט דָּעַם פֿאַרְגָּאַנְגַּעַנְעַם יְאָר, פַּון שְׁוִידְעַרְלִיכְבַּע, גִּיסְטִישַׁע, טְרָאַגִּישַׁע, שְׁטוּרִיכְלִוְנְגַעַן פַּון פֿרוּיעַן בָּאַזְוּכַעַן וּוֹאָס אַיּוֹ אַרְוִיס גַּעֲקוּמָעַן צּוֹלִיב וּוּינְג זְהִירָה אָוֹן אַיסְוָר יְחוֹד אָוֹן אַיסְוָר קָוְרָבָה

רי האר שטעלט זור אינעם קאפור, ראס הארץ וווערט פארציטערט, און דער גאנצער קערפער צוטרייסטעלט, פון יערע מעשה באזונרער. מי יתן עיני מים ובור' ...

מיר וועלען צוטירען רעם לשון פון הגה"ץ מהר"ם שטערן אברק'יק רעדבעצעין שליט'א, וואס שריבט וועגן רעם עניין פון פרויען רקטוריים. זויל:

איך האב שווין גערערט בארכיות אין מײַן ספר באָר משה (ח'ג'יח'יר) וועגן רעם הארבקייט וואס יונגען פרויען מיט יערע קליניקיט גיינען זוי צי אַ מענער רاكتער, וואס ראס איז אַ געוואָליגע איסור, ווי עס איז טרויערג באָוּאָסֶט אַז רִי הײַנטיגע רاكتוריים זענען בעמַעט אלע גרויסע בעלי עבירות און בעלי תאה רעדפֿאָר אַז דער פְּלִיכְת אַזיף די פרויען צי גיינ צו אַ דاكتערין (פרוּי רاكتער).

נאָר אין אויסנאמ פאל מיט ערנשטען עניין וואס מען קען בשום אופָן נישט גיינ מיט רעם צי אַ פרוּי רاكتערין, ראמאלט איז מותר אויך אַ מענער רاكتער, אַבער רעד אַיסור יחוֹר שטייט אָונָנוּ נאָך אלס אין וועג, נאָך מער עס געפֿינט זיך צוישען אָונָנוּ אַ רاكتער אַרשׁע וואס האָט שווין ציבראָבען אַסְאָך אַירישׁע שטייבער, אין אַיך קען אַפְּילוּ צוּווּי פֿין רעם סָאָרט בֵּים נאָמען, לעצטענס אַז מען אויך געקימען צי מיר אין ערוצילט מעשיות וואס רִי הָאָרָהָבָעָן זיך געשטעלט קאָפּוּר.

עפֿי הלבָּה אַז מען במעט מוחיב מפרָסֶט צי זיין רִי געמען וווען נישט וואס עס אַז פְּשׁוֹט אַסְבָּנה, אָון ווער ווַיִּסְט ווַיְפִּיל אַזעלבע רاكتוריים געפֿינען זיך צוישען אָונָנוּ וואס עס אַז נאָבְנִישׁט נתגלה געווארען זיינדער געמען, אָון עס שׂוּועַבְט אַרְוחַנִּיתְרִיגַע סָבָּה אַזיף אלע פרויען וואס גיינ צו זיין, ובור'.

עריבער דארף יערעד אַפְּגָעַהַיטָּעָנָר אַיר מְשֻׁתְּרָל צו זיין אויסליסלעך צו ניצען פָּאָר רִי בְּנֵי בֵּיתְךָ פָּרָוּעָן רاكتערענִיס, אָון אַזוי ווי נישט יערעד אַז באָקָאנְט ווי אַזוי מען קען אַנקומען צו רִי פָּרָוּעָן רاكتערענִיס אָון אַזיך צו וואס פָּאָר אַ קרָאנְקָהִיטָּעָן מען קען האָבען פָּרָוּעָן רاكتערענִיס. עריבער טוּעָן מִיר רָא באַ הוַיְפְּטָעָן אַז עס זענען רִאַהֲיַת צו טאג אַסְאָך פָּרָוּעָן רاكتערענִיס וואס סְפָעַצְיָאַלְיוּרָעָן זיך אָון אלע סָאָרט גַּעֲבִיטָעָן אָון אַ פרָוּי וואס וויל זיך פִּירָעָן בְּצִנְעָוָתְךָ רִי גַּלְעַגְעַנְהִיט צו האָבען פָּרָוּעָן רاكتערענִיס אַזיף אלע גַּעֲבִיטָעָן. אָין יערען שְׁפִיטָאָל קענט אַיר באַנקומען אַ לִסְטָט פָּוּן רִי רاكتערענִיס פָּוּן זיינָר שְׁפִיטָאָל.

אין וויליאמסבורג קען מען שווין היינט צו טאג האבן א פרויין דاكتערין וואס אקצעפטירט מעדייקער אינעם בילדינג וואס רופט זיך
Division Medical, 138 Division Ave., Tel: 387-2408.

אין דעריבער אין א חוב קדרוש אויף יעדען וואס פארמאגט נאך א פינק
יראת שםים צו נוצען אוישליסליך די דاكتערין.

מיר האבן שווין אפגעדריקט און אונגעערן חיבורים אהלי ישראל,
קדושת ישראל (על הה' ייחוד וכל ענייני צניעות קדרשה שבדי' חלקי שו"ע)
א פולען ליסט פון פרויין דاكتערעננס. די פינקטליך אדרעס פון די
אופיסעס, און אויך אין וועלעבען שפיטאל זיך פרاكتיצערן.

גלויבצייטיג ווילען מיר אויפמער��ואם מאכען או עפ"י הוראת
הגאנונים המובהקים פוסקי דורינו שליט"א:

הגה"ץ מוחר"ר יצחק יעקב וויס שלייט"אراب"ד ירושלים

הגה"ץ מוחר"ר שמואל הלוי ואזנור שלייט"ארב"ד בני ברק

הגה"ץ מוחר"ר יוסף גרינוואלד שלייט"א אבדק"ק פפא

הגה"ץ מהר"ט שטערן שלייט"א אבדק"ק דעברעциן

הגה"ץ מוחר"ר רפאל בלוט שלייט"א אבדק"ק קASHOVI

הגה"ץ מוחר"ר אברהם לייטנער שלייט"א אבדק"ק

מאנטיעויזדיעיא

איו יעדער איד שעמדו אבותיו על הר סיני מחויב (פינקט ווי בי
אנדרען מצוח ואכען און נאך מער) זיך משתדל צו זיין אויף זיין בני בית
וואלען נוצען נאך א פרויי דاكتערען, און דאס איז נאך לכתחללה, אויב
צולב א סיבה איי נישט מעליך דאמאלס בדיעבר, זאל מען אבער
אכטונג גבעען עס זאל נישט צוקומען צו יהוד, דאס מײינט אדערא איד
מאן זאל איר באגלייטען און זאל איר ווארטען אין ווארט זאל, דער
דاكتער זאל אבער וויסען איז דער מאן איי דארט, אדערא אינגען פון די
ד קרוכות (עיין באבה"ע סי' כ"ב ובספר קדושת ישראל פרט הלהה וו)
זאל איר באגלייטען צום דاكتער, אבער צו זיין אלינס מיטען דاكتער
איין זיין אפס איי איסור דאוריתא, וויל אפילו ווען זיך דארט
אויף געפירות עפ"י התורה האט מען דורך עובר געוווען א איסור תורה
במיזיד, דאס איי איסור יהוד.

ובוכות פון צניעות אין ערליךיט וועלען מיר זוכה זיין בקרוב
געהאלפען צו ווערען מיט די גאולה שלימה אמן.

דע רהימעל געשרוי פון די צובראכגענע טאטעס אוון אונטערדריקטעה משפחות

די פאראגאנגענע וואך דינסטיג (מאי 22) איז געשטאנגען אין דעם פאפולערען צייטונג, Daily News שוויידערליךע טורייריג הארכ ריסענדע שטאטייסטייש פאקטערן. דער צייטונג שריביט פאלגענד:

25% פון די Gynecologists דאס מיינט דاكتורים פאר פרויענייש באהאנלונגען האבען מודה געווען איז זיי פירען זיך נישט אידישליך מיט זיינער פאציענטען (כמעשה ארץ מצרים וארץ כנען).

13% פון General דاكتורים האבען צוגעגעבען איז זיי טוחן די זעלבע. נאך 19% האבען געזאגט (אהנע בושה) איז זיי זען נישט אוון דעם קיין שום חסרון.

נאך 19% האבען צו געליגט איז עס פעלט גאר אויס פאר די פאציענטען. די עריגסטע אין דעם פרט זענען די דاكتורים פאר פרויאייש באהאנלונגען. נאך דעם קומען די פסיכיאטראען.

מורי ורבותי!!! ווי איזו מעגען מיר שוויינגען ווי איזו מעגען מיר איצען גלייגיליג אין צייט וואס די דاكتורים לייגען צוגרונט מסען-זוייז אידישע משפחות? אוון דערטרונקען דאס אידישע הייליגוטם אין א קוואל פון טומאה זוזהמא?

יעדר איינער פון אונז ווועט דאך דארפונ אפגעבן דין וחשבון פארן זיין מיט פאליגיגטע הענד!!! מען טאר נישט שוויינגען, מען דארף אויפשויידערען דאס ווועלט אידענטום, מען דארף דרש-גען אוון אויפקלערען פאר די תמימות-דיגע אידן וואס דאס באדייט.

עט הענget ל'ע א גזירה רעה פון אויסווארצלען ח'ו דעם לעצעען פינק. פון קדושת בנות ישראל. רבנים וואס גיבן שיעורין פאר בעלי בתים זענען מחויב פון ציטט צו ציטט אויפיצקלערען פאר די פרישע איןגעלייט די ערענסקייט פון דיזאך, און מדריך זיון ווי איז זי זאלען זיך פירן.

יעדר יחיד וואס פארמאגט דעם קלענסטן השפעה איבער פרעמדו מענטשען איז מהוויב לפחות בי זיך און שטיב משטדל צו זיון מען זאל געמען אויסדריליך נאר א פרוי דאקטערין, און אויב עס איז נישט מעגליך בשום אויפן זאל מען ח'ו נישט לאזן א פרוי אדערא מיזידעל זיון אליאן מיט א מאן דاكتער און ייון אפיס, נאר מיטען באגלייטונג פון מאן אדערא טאטען, אדערא איינגער פון די ז' קרובות וואס ווערען אויסגערכענען אין שו"ע (אה"ע סי' כ"ב). (דאס איז עפ"י הוראת הגה"צ מהרי"ז גריינוואלד (פאפא), מהר"ר בלומ (קאשיי מהר"ש ואנער, מהר"י גריינוואלד (פאפא), מהר"ר בלומ (מאנטוועויזעא).

געדענטקט גוט!!! פון בלוי אינן ווייזיט וואס איז נישט בדור תורתה קען מען ח'ו אומגאליקלעך ווערן לעולם ועד, אפהאקו דעם שלשת פון אידישע דורות מימות עולם. עס האט ליידער לעצטנס פאסירט דארך דיזע באיזכונגען שיידערליך טראגעדייעס וואס בלוי א קליניינ טיל דערפונ איז באקאנט פאר די רבנים מסדרי גיטין, און פאר די שלוי בית קאמיטיען.

די מענער דארפנן אויסלערנען אין שטיב איז דاكتורייש באזיך איז נישט צוליב פאריגעניען, נאר ווילע עס פעלט אויס פאר געזונתייט געברוייכען א.ד.ג. און דעריבער טאר מען נישט פארפירען קיון איברגיע שםיסען מיטן דاكتער וואס זענען נישט וויכטיג, וויל דאס ברענget ארין א כח זומה אין די השקפות פון די פרוי.

די ספרים הנק' שריבען איז וווען משה ווועט קומען ווועט אויפגעדעקט ווערען פאר יעדען וועלעכע זענען די נשים וואס האבען אפגעהאלטען די גאולה, און וועלעכע זענען די ריכטיגע נשים צדקניות וואס האבען מקרב געוווען די גאולה.

בכבוד רב,

ג.ב.: אין בית ישראל האספיטעל קלינייק ארבעטען צענדלייגע פרוייען דاكتערענס וואס מען קען זי האבען אויף פארלאנג. אין וויליאמסבורג קען מען האבען א פרוייען דاكتערען: וואס אקצעפטירט מעדיקעיט, אינעם בילדיניג וואס רופט זיך:

Division Medical, 138 Division Ave.

וועד לקדושת בנות ישראל

פארווארט

היות עס זענען ליעדר שוין צבראכען געוווארען א סאך שטיבער דארד דاكتוריישע אוון פטיכיאטורישע באיכען וואס דאס האט צוגעברענט איז די קינדער זענען צוטילט געוווארען אין פארשידענען היימען וואס דאס ווערט דארכגעפירט אויף 2 אופנים: אין אופן איז מען נעט אריין דאס קינד אין שביב אבער דאס קינד וויסט פין זיין אפשתאמונג, דער צווייט אופן איז קינדער-לאזע מענטשען לע"ע ווילען אויפאהד עוווען פרעמדע קינדער וואס זאלען נישט וויסען ווער זיעירע ריבטיגע עלטערען זענען די ריבטיגע עלטערען, אוון אווי אפלעבען אלע יארען איז זיעירע ערציירט זענען די ריבטיגע עלטערען, דער צווייטער אופן ברענט מושלות אויף הונדערטרער ערליי איסורים מיר וועלען עס אין דעם פאלגענדען קוונטרס אויפקלערען בארכוות.

אדאפטירטע קינדער

א) דאס מיינט קינדער וואס מען נעט זיין אוועק פין די עלטערן (צליב סיבות), אוון מען טיט זיין אויפהאדעווין, דארף מען אויך אקטונג געבן וועגן ייחוד. אין פאל ווי עס מאقت זיך שוועריקיטו זאל מען זיך דורכשmissען מיט א מורה הורה.

די סארט אדאפטירטע קינדער וואס ווערין אויפגעציזיגען מיטן מיינונג אוון איינזוארכלונג איז די ניע עלטערן זיינען זיעירע ריבטיגע עלטערן, אוון זיעירע אמרת' עלטערן ווערין סודות-פוהל אויסבאהאלטן פין זיין א גאנץ לעבן [וואס דאס ווערט געטוון בעיקר דורך עלטערן וואס האבן לע"ע נישט זוכה געוווען צו איגענע קינדער, אוון ווילען האבן די פיהלה לייבשאפט אוון געטרישאפט פין די אדאפטירטע אוון דאס אדורכצופירען באהאלטען זיין אויס זיעיר ריבטיגען אפשתאם], ברענגען גראיסע מושלות פארן צוקונפט, מיר וועלן ציטירען עטליכע:

א) קודם וויסען זיין נישט אקטונג צו געבן אויף יהוד קעגן די ניע עלטערן אוון טילמאָל אויך צוישן די געשוויסטרער, [טיל אדאפטירען עטליכע קינדער פון פארשידענע היימען].
עס איז דא פארשידענע נאנטקייטען וואס טאר נישט זיין נאר צוישען עלטערן אוון קינדער, צ.ב.ש. גריסען זיך, באניצען זיך, אונרירען זיך אוון נאר (זעה אה"ע סי' כ"א).

ב) עס קען פאסירען אין שפערעדיגע יארען איז א ברידער זאל ח"ז חתונה האבען מיט א שועסטער, אדער מומע, אדער מיט אנדרער צענדייג קרובים וואס מען טאר נישט, (זהוא דומה ממש לדין המבוואר בש"ס יומא

יה: ובש"ע אה"ע ט"ב סע"י י"א, דאסור לישא אשה במדינה זו ובאחרת פן לימים ישאו אחים לאחיות, ואדרבה כאן גרע יותר דשם אין רק חשש שיתחייב שם האב בעל המשפחה וכן האל משיכחים במזיד ואני, יודע בין ימינו לשמאלו). אוון נישת נאר ביבי איז איז די חשש נאר אויך ביבי זיין שפטעדיגע דורות וווען קינגער געדענט שווין גארנישט (עי' היטב אה"ע סי' ד, ט"ו, ועי' גם בס"ו).

ד) אויך א ישראל נעמת א קינד א כהן און ער וואקסט אויך אלס ריכטיגען זוהן וויסט ער נישט איז ער איז א כהן און קען עובר זיין אלע עברות וואס א כהן טאר נישט, צ.ב.ש. גיין אויפן בית הקברות, חתונה האבען מיט א גראושה, אנדער מיט אנדער ער וווען ער טאר נישט (עי' אה"ע סי' ו), ער און זיין קומענדיגע דורות ווועלן אויסלייזען זיין ער קינדער ביבי כהנים [פדיון הבן] און מאכן א ברכה לבטלה (עי' יורץ סי' ש"ה).

ה) אויך א כהן נעמת א קינד א ישראל ווועלן זיין דורית דורות נישט אויסלייזען זיין ער קינדער [פדיון הבן], זיין ווועלן דוכענען מיט א ברכה און עובר זיין צוויי מצות עשה ביי יעדן דוכענען, (עי' או"ח קמ"ח ס"א ברמ"א ובמ"ב שם), אנדער ער וואס ווועלן אויסלייזן קינדער ביי אים ווועלן עובר זיין צוויי מצות עשה (מצות פדיון הבן, וברכה לבטלה. עי' יו"ד סי' ש"ה). אמאל קען אויסקומען איז ער עסט חלה וואס נאר א כהן מעג, (עי' שע"ת חמ"ד, א, ובר Kunz נחנא פ"א דבריצה כ' ג"כ כו, וחח"ס, וחכ"ש בגליוו בש"ע שם, ח"א כלל קכ"ט, מ"ב כ"ג שם). ה*) עם קען פאסירן איז א פרעמדער מאקט א פדיון הבן אויפן קינד אהנו טاطע, [ווילע טיל אדאפטירען באלאד נאכען געבורט], (ועי' סי' ש"ה ברמ"א, ועי' בפתח' ובדברי האחראונים המובאים שם ותראה שרך בשליח מתירים ולא בכח"ג, ע"ש).

ו) דאס קינד ירש'נט [זיין נישט ריכטיגען] טاطען אינדערכיט וואס עפ"י הלכה געהערט די ירושה פאר די אנדער ער קרובים (עי' היטב בחו"מ סי' רע"ו). אויסערדעם וואס פין זיין ריכטיגען טاطען באקומט ער גארנישט.

ז) זאגט נישט קדיש נאר זיין ריכטיגען טاطען (עי' רמ"א יור"ד שע"ו וופח"ש). ח) ער זאגט קדיש יתום נאר זיין זיין ער לטערן וווען זיין ער לטערן לעבן נאר (זעה פת"ש סי' שע"ו, ומ"א דיני קדיש, ומ"ב סי' קל"ב), אוון שטיפט אוועק אנדער ער חיובים, אינדערכיט וואס ער איז נישט קיין ריכטיגער חיוב, (עי' היטב לבוש מ"ב סי' קל"ב, ודני קדיש שבקש"ע).

ט) עם קען אים אויסקומען וווען ער דארף מכבד זיין דעם טاطן, אנדער זיך אויפשטען פאר אים, אנדער נישט קרייגען אויך זיין ער ריד, נישט זיצען אויף זיין פלאץ, נישט ריפען אים ביבים נאמען, זאגען נאר זיין שטארבען "זכרנו לברכה", אנדער מכבד זיין דעם ער לטערן ברידער, ער וויסט אבער נישט ווער דאס איז, דאס זעלבע טאר ער נישט ארויסגעמען א שפונדל (קו"ז) פין זיין ער לטערניט הענט, אנדער היילען דורך בלוט נעמען, א.ד.ג. איז אויך מיט אלע אנדער ער פליקטען פין קינד צום טاطן (עי' שע" יורץ סי'

ר'ם, רמ"א), אין קורצען שוער ענדיליגע הלכות פין כבוד אב ואמ ווערן צווטערט (עי' יור"ד סי' ר'ם, רמ"א).

יב) אויב זיין יעטיגער טاطע הייסט אים טohan עפער און ער דארה פונקט טohan אַ אנדער מצוה וועט ער נישט וויסען אָן צוליב דעם וואס עס איז נישט זיין ריכטיגער טاطע מײַ ער טohan די אנדערע מצוה (זעה יור"ד סי' ר'ם סע' י"ב).

יא) בי' קידושין קען זיין אַ מאשלא אויב ער איז אַינע פין די עדות בי' די קידושין פון זיין אַמת' קרובים און ער וויסט נישט, (עי' אבה"ע מ"ב). יב) עס איז דא נדרים וואס מען איז מתיר נאר צוליב דעם וויל דער איז אַ טاطע (זעה יור"ד רב'ח א').

יב') אויב זיין פאטער און זיין רב' האבען בידע עפער פאללארען, אויב דער פאטער איז אַ תלמיד חכם איז ער פריער, און נישט איז זיין רב' פריער, אבער קעגן אַ פרעמדן מענטש איז אַייביג דער רב' פריער (חו"מ رس"ד א, יור"ד רמ"ב ל"ד), דאס זעלבע איז אויב בידע שלעפן אַ פעל קל וועמען דארף ער קודם אַרויסהעלפּן, אַדער וועמען מען דארף ערשת אויסלייזן פון תפיסה (עי' יור"ד שם).

יג) אויב ער שריביט זיך אַינטער אויף גיטין, מיט אנדערע שטרות לoit זיין יעטיגער טاطעס נאמען קען דאס זיין אַ ערנטסטע חשש. טו) אויב אַינער גיט מקבל פנים זיין דעם טاطען שבת, מעג ער דורכגיאין אַ וואסער, אבער סתם אַ מענטש נישט, (זעה או"ח סי' ש"א סע' ד, ובמ"ב דכו הדיו באבוי, ע"ש).

טו) די מצוה פין חינוך וואס ליגט אויפן פאטער, איז מען אפשר נישט יוצא מיט אַיבערגעבן אַין פרעמדע הענט אהנע וויסענדיג מאכען זיך אַ גאנץ לעבן וויאזוי ער פירט זיך (עי' או"ח שם'ג, ובמ"ב, שד"ה דיז חינוך וכל האחרונים).

יז) אויב מען גיט מקבל פנים זיין אַ טاطען يوم כיפור מעג מען אַריגנגיין אַין וואסער ביזון האלו, אבער נישט צו אַ פרעמדן (תריג' סע' ה).

יח) אַ עירובי תחומיין מעג מען נאר מאכען פאר אַ מצוה, צום בישיפיל אויב ער וויל מקבל פנים זיין דעם טاطען, אבער נאר דעם ריכטיגען, (עי' או"ח כת"ו ס"א, ואף של מאוחר בהדייא אב, מ"מ פשיטה דפשיטה לכל מעין דזה ג' בככל מצוה וכ"ש הוא מאיסור רחיצה ביה"כ דמתירין כמ"ש או"ז, ומשוט).

יט) עס קען אויסקומען ער זאל זיין אַ עדות פאר זיין ריכטיגע עלטערן אַדער געשוויסטר אהנע וויסען, וואס קען ברענונגן גרויסע מכשולות בי' אלע ענינים פין די תורה, ווי גיטין, שטרות, דין תורה, קטש ער איז פסול מן התורה, (עי' ח"מ סי' ל"ג ב').

כ) אַ טاطע איז מהוויב ערשת אויסצוליזען זיין זוהן פון תפיסה, פאר אַ פרעמדן (ה' צדקה רנו'ב י"ב).

(כא) תשעה באב מעג מען דורכגין א' וואסער ביין האלו מקבל פנים זיין דעם פاطער נישט קיין פרעמדן (או"ח תקנ"ד ב').
כא*) אמאל קען מען באגיאין רציחה אומזיסט (עי' מכילתא ורש"י שמות כ"ב בעה"כ אם זורהה המשם).

(כב) עס קען זיין א שטערונג אין אמונה (עי' רמב"ם באגדת תימן שאמונה שלנו מטעם שאבותינו שעמדו על הר סיני הורישו כן לבניהם, ובניהם לבניהם, וחזקה אין אדם מורייש שקר לבניו, וזה לא שייך בהא. ואע"ג דלטעתו הרוי הוא מקבל מאבו מ"מ מי יודע אם גם טעם נסתר יש בו וכמ"ש והгадת לבנד וגוי והודעתם לבניך ולבני בניך, ולמען הספר באזנק בנה, וכיוצא הרבה מקראות).

(כב) לכתחילה דארף מען פאסטען אין טאג פון די עלטערנ'ס יארציט, להכ"פ דאונגען, קדייש זאגען אוון געבן תיקון (עי' או"ח תקס"ה, יור"ד ת"ב).

(כג) איינס פון די וויכטיגסטע עניינים אוזו ווי משניות לערנגן לעילוי נשמת דעם פاطער ווערט געשטערט.

(כד) אויב דאס קינד אין א כהן אוון מען וויסט נישט [צוליב דעם ניעם פاطער], קומט אויס איז מען איז מבטל בי אים די מצוה פון מכבד זיין א כהן ערשות מיט אלעט, אוזו ווי ליינגען אין די תורה (גיטין נת. או"ח קל"ה, ע"ש במ"ב סק"ג), ברכת המוציא (קס"ז יד, מ"א ס"ק יג), בענטשען ערשת (ס"י ר"א ב), נעמען א שינגע טיל ערשת (מי"א שם ד).

דאס זעלבע אויב צוליב זיין ניעם פاطער ווערט ער א כהן, קומט אויס איז מען איז דורך אים מבטל פון אנדערע בהנים די מצות.
כה) מען טאר זיך נישט באדינגען מיט א כהן (או"ח קכ"ח מ"ה, ברמ"א ע"ש בנה"ל).

(כו) דאס קינד אין נישט מקיים אלע דינים פון אבילות נאר זייןע עלטערו אוון קרוביים דאס מײינט מבטל געוווען טליתכע זעכציג סימנים פון שלחן עורך (יור"ד ש"מ – ת"ג).

(כז) אויב איינער קומט אויב א פלאץ ווי עס האט פאסירט א נס פאר זיין טאטעין דארף ער מאכען א ברכה (או"ח ר"ח ד). קען דעריבער אויס קומען איז מען מאכט א ברכה אומזיסט אויב דעם נישט ריבכיגען טאטעין,
אדער מען מאכט נישט די ברכה ווען מען דארף.

(כח) א זohan אייז פסול צו פסק'נו א דין תורה פאר זיין טאטעין, אוון דער טאטע פארין זוון (חו"מ י"ט).

(כט) אויב א זohan מאכט א מכח פארן טאטעין וואס עס קומט ארויס בלוט דארף ער נישט באצאלן (חו"מ תכ"ד א). אבער פאר א פרעמדן דארף ער א באצאלן (שם תכ"א).

צניעות ישראל כהלוותה

ל

דא האט איר א טיל פון דעם גרויסען ליט פון פרויען דאקטערעניש וואס
מיר האבען באקומווען פון דעם אויבענדערמאנטען ענערגינשער עסקן הרובタルער
שליט"א וואס האט ארינגעליגט אן א שייעור כוחות דאס צו עריכען.
די יוניגע וואס האבען קאמפלייקאציעס אן שוועריךיטען צו נוצען די
דאקטערענס, קענען פֿרִיּוֹלִיגְ רופען דעם אויבענדערמאנטען רב וואס אייז
גרייט יעדע צייט אַרְוִיסְצָהּעֶלְפָּעָן מיטען געבען נעמן פון אנדרען פרויען
דאקטערענס איבער גאנץ אַמּוּרִיקָע.

The following is a listing of female obstetrician and the hospital that they are associated with:

NEW YORK INFIRMARY

321 E. 15th St.
New York, N.Y.
CA8-8000

DR. ZARECKA
16 W. 16th St.
New York, N.Y.
242-3131

DR. E. GARBER
360 First Ave.
New York, N.Y.
477-1325

DR. RAMA
30 East 40th St.
New York, N.Y.
683-1952 — 533-3520

DR. LAZARO
50 Park Ave.
New York, N.Y.
889-8813

DR. SHAH
237 First Ave.
New York, N.Y.
673-2144

DR. FREDERICA STIENBACH
310 East 12th St.
New York, N.Y.
477-7163

DR. RASELA GOLDSTEIN

905 Fifth Ave.
New York, N.Y.
737-4844

DR. V. CASTELLO
280 First Ave.
New York, N.Y.
533-3520

~~

BEEKMAN DOWNTOWN HOSPITAL

170 Williams St.
New York, N.Y.
233-5300

DR. CHOKSHI
2 Stuyvesant Oval
New York, N.Y.
260-1463

~~

BETH ISRAEL HOSPITAL

First Ave. and 16th St.
New York, N.Y.
420-2000

DR. E. GARBER
360 First Ave.
New York, N.Y.
GR7-1325

כניות ישראל כחלפתה

DR. M. P. WARNER
 1035 First Ave.
 2 East 85th St.
 New York, N.Y.
 BU8-5305

DR. BHADRA SHAH
 237 First Ave.
 New York, N.Y.
 673-2144

DR. BETTY IU
 Beth Israel Hospital
 420-2000 Ext. 2255

~~

MOUNT SINAI HOSPITAL
 Madison Ave. and 100th St.
 New York, N.Y.
 650-6500

DR. R. NACHAMIE
 985 Fifth Ave.
 New York, N.Y.
 288-1825

DR. G. PERL
 829 Park Ave.
 New York, N.Y.
 288-9452

~~

MAIMONEDES HOSPITAL
 10th Ave. and 49th St.
 Brooklyn, N.Y.
 853-1200

DR. D. COCH
 160 Malborough Rd.
 Brooklyn, N.Y.
 BU2-5733

DR. PANNOCCCHIA
 135 Ocean Parkway
 Brooklyn, N.Y.
 439-5920

**FEMALE OBSTETRICIANS
IN MANHATTAN**

DR. RENNING
 580 Park Ave.
 PE8-4642

DR. L. ROSENFELD
 133 East 73 St.
 UN1-9000

DR. LAPEYRADE
 601 West 177 St.
 781-4370
 (Associated with
 Park East Hospital)

~~

**FEMALE OBSTETRICIANS
IN BROOKLYN, N.Y.**

DR. DORA PERINO
 825 East 15th St.
 859-3774

DR. TERESA FIGUEIRA
 85 Pierpont St.
 MA4-4640

DR. JOAN SPITALERI
 1 Hansen Pl.
 638-5130

DR. G. MACALUSO
 416 74th St.
 833-0733

DR. LINDA SESE
 57 McGuinnes Blvd.
 389-7010

DR. M. CLARKE
 1 Plaza St.
 857-3636

מודעה ואזהרה

מאת הרבנים הנאונים בד"צ פרושים וחסידים שליט"א

אווי וויא דיא ליעצטער צייט איז פערשפּרייט נועוארען צוישען יודישע פרויען שענדריכע אויסנילאַסטען טראגעס אונד דיא בנות ישראל וועלכע זיינען באריםט נווען פֿן עווײַ אהן מיט וויער אידעלע צניעות טיט וועלכע דיא יודישע פֿאלק האט אימעד געשטאלציגוט. האבן לֵיידער אהן נויהובען נאך צוא נויען דיא פֿאָדֶשׁ שיטע מנחני אומות העולס. אונד דאצז נאך אין עיר הקדרש ירושלים היה, עם איז אנדורייט שאנדער פֿאָדֶשׁ אונט ידען עם טומ וויאַיַּה דאס הארץ ועהנדי וויא נידערין דער כבוד פֿן בנות ישראל איז ניפֿאָלען. פֿיעַל מאהַל האבען מיר שווין אפֿעַלידט אכער צום נרויסען בעדויערין האט אונגער הערצ'יכער געשרי נאָר ווועגן נזהאָפֿעַן, דיא אויגען איז זי פֿאָרְכּוּנְדְט נועוארען פֿן צוא וועהַן וויא מיאָס אונד נידערין דאס אַז. יעט שטייען מיר פֿאָדֶשׁ דִּי יְמִים נוֹרָאִים. בעטן מיר ווועדר דיא אלְּלָעַן וועלכע זיינען נעבאָד דורך געפֿאָלען מיט וויער קְלִיְּדָנוֹן, זאַלעַן חַשּׁוֹבָה טָהָהָן, אונד פֿן היינט אָן צוֹאַנְיָעַן יְהִידָּעָם. ערלאָק אונד צניעות, אונד דיא נבאים פֿון דיא שׂוֹהָלָעַן זיינען מְרַחְבָּה בְּכָח הַחֹרֶה וּבְכָח בְּדִיְּפָה, ניט צוא פֿאָרְדִּינְגָּעָן קִין שְׁפָטָט אַז וּוַיְכָעֵד שׂוֹהָל צוא דיא עַנְיָנָעַ מְשִׁין בְּלוּוּעַן קאָפָּךְ אַדְרָעַ קורצע אַרְבָּעַל אַדְרָעַ קְלִיְּדָ אָז דעם נְלִיבָּעָן, דאס מְחוּעָן זי מְתוּחָ זִין דיא פרויען בעפָאָר. אָזָס עס זאָל קִין קְטוּרָן נִטְזִין אַז דיא יְמִי הַדִּין אַז דיא חַפְּלוֹת מִטְשָׁוֶּפֶר בְּלָאוּזָן. זאַלעַן חַלְיָה ניט מקובל וווערען, דורך דעם פֿאָשְׁיָעָן אונד אָמוּנְדִּינְגָּעָן נוישען נאנָגָן. אונד מיר האפען או הקב"ה ווועט זי דער וועקען דיא הערצ'ער גַּשְׁוֵב בחשובה שלימה אונד וועט אונט נעבן אַנְטִישָׁנָה טּוֹבָה נְכַתֵּב וּנְחַתֵּם לְנָאֹלָה שְׁלָמָה אָמָן.

בעה"ה ביווֹטָה אַז לְחוּדָשׁ דְּחַטָּמָס. תְּרֵפָה.

נאָם יְשָׁרָאֵל זָאָב מִינְצְּבָעָרָן
נאָם אַלְימָלֵץ הַנְּהָזָן חַנְיְנְשְׁטַיִן

מקום החותם בר"ץ חסדים

נאָם מְרוֹדָנִי לִיבָּן וּוּנִין
נאָם יְצָהָק בְּמוֹרָה"א זיִיָּה פֿרְעָנְקִיָּה
נאָם דָּבָן צְבִי קְרַעְלְעַנְשְׁטַיִן

כָּרוֹזָא קָרְאָ בַּחִיל

לְאֶפְרוֹשִׁי מַאֲיסּוֹרָא

בְּתֵת יִשְׂרָאֵל וְאַנְנוּ שָׁעֲרוֹרִא וְאַין אִישׁ שֵׁם עַל לְבָן.

משפחה צערת מפוארת פשתה בשודור באחדות נמר תורה ונמר חוכם המוסר והמצוות ונמר חותם האנושות ואפייה כמתהנים שבאותם אינם עושים אשר בכלי מרינו הארץ נפרדו המלבושים. בין מלכובשי גבר למלבושי אשה עתה אלה צערות עבירות לובשותם בניו שחן ואסוה. מבנים כלויים שמלות ווילכות בחוץות ירושלים עדים באין מחריד וואסרו מפורש בתוכו לא יהה כלוי נבר על אשה והחמור הפסלים הרכה בה האיסור כדי שלא יבוא לתרכבות חז אנשים ונשיות. ואית עדר אחרית שודא מלבושי הפריצת אשר כבר ירע לכאני הם אכזריוו רעלוי עירות שודים חרין יוזגן ואל יעבר.

למן באנו באזהרה חמורה לכל מי שיש בידו לטעות שטחוב למחות בכל בחור וללהוחורים אכבות ואמהות אנו מוחוריים שישגנו בענין פסחיא על בנותיהם להסדר טעלייהם מלכוש שחש ופדיות. ולהלבישן נגרי צניעות ברת טשה ויהודית.

וחוט לראות בלבוש עמו נבר תפארתם בכתא משיח צרכנו בכבא.
הכבוד בצעיר ירושלים ירח שבעת תרציה ושולם לארץ לפיקן.

... יִשְׂרָאֵל וְאַבְמִינְצְּבָרְגִּן ...
... בְּגַזְבָּרְגִּן ...

... עֲוֹרָא עַטְיִיה ...
... דָּשָׁן עַטְיִיה ...

... עֲוֹבְדִּי הַדְּרִיא ...
... גָּדְגָּדְגִּיא ...

... דָּוָדְגְּנָרִיא ...
... שְׁוִיכִיא ...

... יִשְׂרָאֵל יְצָחָם דִּיזְעַטְמָן ...
... צְבָא ...

... מְשָׁה עַרְם ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... חַיִּים הַרְשָׁמָן ...
... צְבָא ...

... יִשְׂרָאֵל לְוָרִיא ...
... צְבָא ...

... חַיִּים יוֹפָפְ דִּינְמָלִיט ...
... צְבָא ...

... שְׁלָמָה לִיבְ אַלְיֻזְרָאוֹ ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... פְּנָדָם אֲפְשָׁטוֹן ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... אַפְּרִים מְנַשְּׁה בָּהָן ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... מְרַדְבִּי עֲוֹרָא ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... יְהִיאָל מִכְלָה הַרוּוִיךְ ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... אַיְמָלָךְ הַבָּנָן רַאֲבָנְשָׁתִיְיָה ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... דָּוָר בָּהָרְן ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... מַאִיר שָׁוֹרִין ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... מְרַדְבִּי יְהֹוָה הַעֲרָצִיל ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... כְּרוֹךְ פָּעָלְדְּבָּרְגִּיא ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... זְלִינְ לִיבְ כָּהָרְבָּרְגִּיא וְצָלָל ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

... אַהֲרָן לְעוֹונְטָמָל ...
... גָּרְבָּרְגִּיא ...

פסק הלה

שנתפרנסם בשנות לרפ"ח

בית דין צדק

כל מחלוקת האשכנזים

ענין ירושלים והוא יוסר חוץ אונומאטל שליטא (זוקטן)

במושאות רביינו החבבי מון יוסר חוץ אונומאטל שליטא (זוקטן)

.

ענין ירושלים הוא יוסר לא חדש אויר שער וטביה.

כאשר בעזה פשתה המשפחת של מלובשי שח'ן, ופרצו גדרי הצניעות, טמל עמנו הקדוש, מאן ומעולם,

באופן מבהיל מאד ה' ירחם.

ורבים מיראי ה' פונים אלינו להורות להם את הדין והדעת.

והנה אם כי המפורשת אין צורך ראי, אך מחתמת דרשו בה ריבט בעזה.

והו רגלו במלבושים קצרים ובבתי יד קצרים. עד אשר הרבה מהמון עם נשכח מהם חומר האיסור ונעשה להם כהיתר ח'.

על כן הננו להודיע בזה כי כל אשה ישראלית חייבת עפ' דין תוהיק לבוש בגדי צניעות כאשר נהגו בנות ישראל הקשרות מאן ומעולם

בלא שום שינוי

דוחינו בחולבושים ארוכים עד קצה האחרון היזהר אפשר,

ומצד הראש יכסה את כל בית הצואר כמנהג הצניעות ובבתי ידים ארוכות עד כפות הידיים.

וכן בשאר הבגדים חייבות לנוהג צניעות.

וחיליה ללבוש אונפלאות גנטקות געשה דשות אשד הוגל נדא אוחטן או אונפלאות מגון שעוד הגות.

כל אלה פגול הוא לנו אומה קדושה וטהורה מדור דור.

ונאו כן אחד מחייב לחנוך את במתוי הקטנות גנטשות וקדושה שם זה תלבשו בגדי צניעות ולכל הפחות שהשמלה תכסה בארכאה את רוב הרגל, ובת ידים שייכסו את רוב היד.

ובשבר זה יקווים בנו פטרוא שכתבו היחסים לי שוגלה כל העמיס וו ותמים תמי ממלכת חנינים וגדי פודס. וכן לאלה שוגלה בבנאי.

בדצ' כל מחלוקת האשכנזים

אם אודוני ליב חווין **אם יעק במוירא זיל פודזיל** **ראמי הכתוב מהרג'ה הבוד' נוי ואשר כהן וחילם למן הפרוטות.**

דברי הגאנונים הצדיקים המכ'ל תקפני דארעא דישראל וצוקל אינס צדיכים היוק, ובוואדי שמצויה רבה לשימוש בקולם ולהושף גדרים בדרכי הצניעות כמקובל לנו מדור דור ועי' נאמר לא תסור מכל אשר יירוץ ימין ושמאל וגודלה המצווה הזאת כי תגן علينا בעקבותא דמשיחא ולזוכותינו לדאות בקרוב בביאת משיחנו בב'א.

הכויה טוב להודיע מרישונו חיל פטוחיק ירושלים חי'

אם פנחס עפשטיין ראנבר' ירושלים עעה'ק טובב'א

אם דוד הלי' יונגראי'

אם היך' משה אר' בר'יננד

אם ישראל נאמדוֹג האה'ק אה'ז'ע צוקל דושינסק'